

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VIII. 58.

MEIERIBRUKET I NORGE

i 1926.

(L'industrie laitière de la Norvège en 1926.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

OSLO.

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1928.

Pris : Kr. 1.00.

Norges Offisielle Statistikk, rekke VII. (Statistique Officielle de la Norvège, série VII.)

Trykt 1926:

- Nr. 186. Norges handel 1924. (*Commerce.*)
- 187. Skolevesenets tilstand 1923. (*Instruction publique.*)
- 188. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1922. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 189. Norges jernbaner 1924—25. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 190. Norges telegrafvesen 1924—1925. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 191. Sjømannsforsikringen 1923. Fiskerforsikringen 1923. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 192. Kommunevalgene 1925. (*Élections en 1925 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 193. Forsikringsselskaper 1924. (*Sociétés d'assurances.*)
- 194. Norges industri 1924. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 195. Ulykkesforsikringen 1923. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 196. Alkoholstatistikk 1924—1925. (*Statistique de l'alcool.*)
- 197. Norges postvesen 1925. (*Statistique postale.*)
- 198. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1926/27. (*Finances de l'État.*)
- 199. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1925—26. (*Salaires des ouvriers agricoles en 1925—1926.*)
- 200. Folkemengdens bevegelse 1923. (*Mouvement de la population.*)

Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII. (Statistique Officielle de la Norvège, série VIII.)

Trykt 1926:

- Nr. 1. Fattigvesenet 1922, 1923 og 1924. (*Assistance publique.*)
- 2. Meglingsinstitusjonens virksomhet. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1925. (*Entremise publique. Conventions collectives et conflits du travail en 1925.*)
- 3. Norges bergverksdrift 1925. (*Mines et usines.*)
- 4. Norges kommunale finanser 1923/24. (*Finances des communes.*)
- 5. Norges sparebanker 1925. (*Caisse d'épargne.*)
- 6. Folkemengdens bevegelse 1911—1920. Hovedoversikt. (*Aperçu général du mouvement de la population en Norvège pendant les années 1911—1920.*)
- 7. Norges handel 1925. (*Commerce.*)
- 8. Norges fiskerier 1924. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 9. Sykeforsikringen 1925. (*Assurance-maladie.*)
- 10. Skiftevesenet samt Overformynderiene 1923 og 1924. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)

Trykt 1927:

- Nr. 11. Norges Brandkasse 1923—1925. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.*)
- 12. Lønninger 1925—1926. (*Gages et salaires.*)
- 13. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1923. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 14. Forbudsavstemningen 18 oktober 1926. (*Plébiscite du 18 octobre 1926 de la prohibition des spiritueux.*)
- 15. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1927/28. (*Finances de l'État.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VIII. 58.

MEIERIBRUKET I NORGE

i 1926.

(L'industrie laitière de la Norvège en 1926.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

O S L O.

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1928.

Tidligere utkommet:

Meieribruket i Norge i 1925, se Norges Off. Statistikk, rekke VIII, nr. 31.

For tidligere år se Byråets femårlige publikasjoner:

Jordbruk og fedrift 1876—1885, 1886—1890, 1891—1895, 1896—1900, 1901—1905, 1906—1910, 1911—1915 og 1916—1920, samt Statistik Angaaende det Norske Jordbrug 1871—1875.

Innhold.

Side

Oversikt.

I. Det statistiske materiale	1
II. Meieribrukets omfang, almindelige driftsbetingelser og driftsresultater	1
1. Meierienes antall og beliggenhet	1
2. Meierienes eiendoms- og driftsform, driftstid, personale og brandtakst	2
3. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.	4
4. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling i størrelsesgrupper	4
5. Produksjon av smør, ost og mysost	6
6. Salg og kondensering av melk	8
7. Meierienes fordeling etter produksjonsretning	9
8. Meieridriftens økonomiske resultater	10
III. De enkelte meieritypers driftsforhold	12
1. Melkesalgsmøierier	12
2. Melkemottagelsesstasjoner	13
3. Smørmeierier	14
4. Setermeierier	16
5. Fetostysterier	17
6. Mysostkokerier	18
7. Kombinerte smør- og ostmeierier	19
8. Gammelostysterier	21
9. Kondenseringsfabrikker	22
10. Sammendrag	22
Tabeller.	
1. Antall meierier, deres beliggenhet, eiendomsform, driftstid, personale og brandtakst m. v.	24
2. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.	24
3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling på størrelsesgrupper	26
4. Produksjon av smør, ost og mysost	26
5. Salg og kondensering av melk	28
6. Meieriene fordelt etter produksjonsretning	29
7. Gjennomsnittlig melkemengde, antall personer og brandtakst ved produksjons- og melkesalgsmøierier og mottagelsesstasjoner	29

Table des matières.

	Pages
Aperçu.	
I. Matériaux statistiques	1
II. Volume, conditions et résultats d'exploitation de l'industrie laitière	1
1. Nombre et situation des laiteries	1
2. Formes de propriété et d'exploitation, campagne et personnel des laiteries; taxation en cas d'incendie.	2
3. Quantité du lait traité et renvois du lait écrémé et petit-lait aigre, etc.	4
4. Contenu de graisse du lait, modes du payement et répartition des laiteries par groupes de grandeur	4
5. Production de beurre, fromage et fromage du petit-lait aigre	6
6. Vente et condensation du lait.	8
7. Répartition des laiteries par direction de production	9
8. Résultats économiques de l'industrie laitière	10
III. Conditions d'exploitation des différents types de laiterie.	12
1. Laiteries de vente de lait	12
2. Stations de réception du lait	13
3. Laiteries de beurre	14
4. Laiteries de montagnes	16
5. Fabriques de fromage gras	17
6. Fabriques du fromage fait avec petit-lait aigre	18
7. Laiteries de beurre et de fromage combinées.	19
8. Fabriques du fromage fait.	21
9. Fabriques du lait condensé	22
10. Résumé	22
Tableaux.	
1. Nombre, situation, formes de propriété, campagne, personnel des laiteries, taxation en cas d'incendie, etc.	24
2. Quantité du lait traité et renvois du lait écrémé et petit-lait aigre	24
3. Contenu de graisse du lait, modes du payement et répartition des laiteries par groupes de grandeur	26
4. Production de beurre, fromage et fromage du petit-lait aigre	26
5. Vente et condensation du lait.	28
6. Répartition des laiteries par direction de production	29
7. Quantité du lait moyenne, nombre des personnes et taxation en cas d'incendie aux laiteries de production et de vente de lait et aux stations de réception du lait	29

Oversikt.

I. Det statistiske materiale.

Liksom tilfellet var med meieristatistikken for 1925 er der også for 1926 gjennom utsendte spørreskjemaer innhentet detaljerte opgaver fra hvert av rikets meierier m. v.

Denne gang er dog driftsutgiftene ikke så detaljert utformet som foregående år. Dessuten har man sløifet opgavene vedrørende meierienes finansielle stilling.

Meierikonsulentene har i år bistått med opgavens innhentelse, likesom de har revidert dem før innsendelsen til Byrået. Herigjennem er opgavene blitt fullstendigere og mere korrekte enn tidligere. Fra de større bymeierier har man ved siden herav innhentet enkelte spesielle opgaver. En noiere redegjørelse for det statistiske materiales beskaffenhet samt opplysninger om eldre norsk meieristatistikk finnes tatt inn i utgaven for 1925, hvortil henvises.

Ved siden av de almindelige oversikter over driftsforhold og driftsresultater m. v. har man også bearbeidet materialet etter de enkelte rene driftstyper. Materialet er dog heller ikke i år så fullkomment at man har kunnet føre denne bearbeidelse så langt som ønskelig. Man tør håpe at materialet, etterhvert som erfaring vinnes, blir mere fullstendig.

Også i år gikk det sent for enkelte meierier med avgivelse av deres årsopgaver. De siste kom inn til Byrået i midten av desember 1927. Herigjennem er dessverre opgavens bearbeidelse og publikasjon blitt forsinket.

II. Meieribrukets omfang, almindelige driftsbetingelser og driftsresultater.

1. Meierienes antall og beliggenhet.

For 1926 har man fått opgaver fra i alt 619 meierier. Foruten de almindelige produksjons- og melkesalgsmeierier omfatter denne oppgave også melkemotagelsesstasjoner og kondenseringsfabrikker.

Antallets fordeling fylkesvis fremgår av tabell 1.

Meierienes antall i de senere år og deres fordeling mellom landdistrikter og byer fremgår av nedenstående sammenstilling.

År.	Samlet antall meierier.	Herav	
		i bygder.	i byer.
1900	845	784	61
1910	742	677	65
1915	698	620	78
1920	552	486	66
1925	602	540	62
1926	619	550	69

I overensstemmelse med en sprogbruk som stadig blir mere almindelig fordi de tidligere ganske skarpe grenser efterhånden utviskes, sammenfattes alle de forskjellige melkeomsetningsformer under fellesbetegnelsen *meieri*, altså foruten de egentlige meierier også ysterier, kondenseringsfabrikker m. v.

Som det vil ses har der tidligere vært flere meierier enn nu. Til dels skyldes dette en centralisering av meieridriften, men for en stor del kommer det også av at mange meierier nedlagdes på grunn av de uregelmessige driftsforhold som hersket under verdenskrigen, Nedgangen i antallet er størst for laddistrikten.

Antall meierier er fra 1925 til 1926 øket med 17. Ved sammenligning med foregående årsoppgave fremgår det at driften er innstillet ved 18 meierier, som man hadde opgaver fra i 1925.

Driftsstansen skyldes i flere tilfelle brand. 16 nye meierier har begyndt driften i 1926. Dessuten har man for 1926 fått opgaver fra 19 meierier, som tidligere har vært i drift, men ikke levert opgaver for 1925.

Om beliggenheten i forhold til nærmeste jernbanestasjon eller brygge har i alt 501 meierier gitt opplysninger. Herav ligger 46,9 pct. i en avstand av under 1 km., 30,7 pct. mellom 1 og 10 km., 12,2 pct. mellom 10 og 20 km., og 10,2 pct. har over 20 km. til nærmeste stasjon eller brygge. Fylkesvis fordeling finnes i tabell 1.

2. Meierienes eiendomsforhold, driftsform, driftstid, personale og brandtakst.

De foreliggende opgaver viser at leverandørene alltid har eiet det største antall av meieriene. De senere års utvikling viser at antallet av privatmeierier stadig avtar, mens omvendt det procentiske antall av meierier som eies av leverandørene stiger. Således var leverandørene etter opgavene fra 1900, 1910 og 1915 eiere av ca. 83 pct. av alle meierier. I 1920 eiet de 84.4 pct. og i 1925 91.2 pct. 1926 viser litt lavere tall, nemlig 90.3 pct.

De fleste privatmeierier har man i østlands- og oplandsfylkene. Særlig mange er der i Akershus og Oslo og Vestfold, som tilsammen har 25 privatmeierier, hvilket utgjør 41.7 pct. av disse. De øvrige østlands- og oplandsfylker har i alt 19 privatmeierier eller 31.7 pct. av samtlige.

Eiendomsforholdet kan også belyses ved forholdet mellom samlet antall melkeleverandører og andelseiere. For hele riket var der i 1926 51 975 melkeleverandører; herav var der 42 341 andelseiere, svarende til 81.5 pct. For 1925 var tallene henholdsvis 50 842 og 41 696. Antallet av melkekyr hos samtlige leverandører var 324 953, derav 259 339 eller 79.8 pct. hos andelseierne. Tallene for 1925 var 315 500 og 252 300. Andelseierne hadde altså i 1926 gjennomsnittlig 6.1 kyr hver, mens de øvrige leverandører gjennomsnittlig hadde 6.8 kyr.

Videre fremgår det av opgavene at andelseierne ikke utgjør så stor procent av samtlige leverandører som antall meierier eiet av leverandører. Dette kommer av at andelseierne har mange leverandører som ikke er andelseiere. Dertil kommer at kondenseringsindustrien er på private hender. Og i dette tilfelle veier det meget, idet disse anlegg hører til de største vi har.

561 meierier, d. v. s. 90.6 pct., blir drevet av eieren. Det er meget sjelden at privatmeieriene blir bortforpaktet. I år har man ført op 5 privatmeierier som bortforpaktet. Opplysningene på dette punkt er dog ofte mangelfulle. Antall meierier som leverandørene selv både eiet og drev var 506 eller 81.7 pct.

104 meierier var forbundet med annen virksomhet, derav 27 med innkjøpslag og 65 med handel. Tilknytningen til innkjøpslag er almindeligst i Akershus, Opland og Nord-Trøndelag, og til handel vesentlig på Østlandet.

Om driftstidens lengde kan opplyses at 502 meierier eller 81.2 pct. var i drift hele året; 44 var i drift mellom 9 og 11 måneder, 50 var i drift mellom 6 og 8 måneder, og 23 hadde en driftstid av under 5 måneder. De 2 mellomste grupper, 6—11 måneder, omfatter hovedsakelig meierier med driftsstans om sommeren. Disse utgjør i alt ca. 15 pct. Siste gruppe omfatter setermeierier, som bare er i drift om sommeren, samt andre som av mere tilfeldige årsaker får en kort driftstid.

Personalet er i 1926 øket til 3 232; herav var 1 533 menn og 1 699 kvinner.

Efterfølgende oversikt vil vise utviklingen i de senere år:

År.	Menn.	Kvinner	I alt.
1910	1 021	1 710	2 731
1915	1 214	1 686	2 900
1920	1 237	1 519	2 756
1925	1 464	1 694	3 158
1926	1 533	1 699	3 232

Stigningen i siste år faller således næsten utelukkende på menn.

I 1926 var der i kondenseringsindustrien beskjeftiget 532 personer, derav 347 menn og 185 kvinner. I meieriindustrien for øvrig var der således i virksomhet 1 186 menn og 1 514 kvinner, tilsammen 2 700 personer. Når kondenseringsfabrikkene undtas, var der gjennomsnittlig 6.2 personer ved produksjons- og melkesalgsmeieriene og 1.4 personer ved melkemottagelsesstasjonene. Ved produksjons- og melkesalgsmeieriene veksler det gjennomsnittlige antall personer fra 1.7 i Sogn og Fjordane til 19.8 i Akerhus og Oslo. I almindelighet er der mellom 4 og 8 personer pr. meieri. For mottagelsesstasjonene veksler fylkestallene mellom 1.0 og 2.3 personer pr. anlegg.

Det gjennomsnittlige antall personer pr. 1 mill. kg. behandlet melk veksler også betydelig fra fylke til fylke. Ved produksjons- og melkesalgsmeieriene veksler opgaven fra 4.4 i Østfold til 12.1 i Troms. De fleste oppgaver ligger mellom 5.5 og 8.5. Ved mottagelsesstasjonene veksler oppgavene fra 3.0 i Vestfold til 8.0 i Nordland.

Brandtakstens størrelse vil for en del være avhengig av hvilket år taksten er avholdt. I 1926 var den for samtlige anlegg opført med 61.1 mill. kr., hvorav 3.2 mill. kr. på annen virksomhet, mot i 1925 henholdsvis 61.4 og

2.9 mill. kr. For produksjons- og melkesalgsmeieriene er brandtaksten pr meieri gjennomsnittlig 17 000 kr. i Sogn og Fjordane, 67 000 kr. i Vest-Agder, 79 000 kr. i Møre og 81 000 kr. i Nordland. I alle andre fylker ligger gjennomsnittet mellom 100 og 200 tusen kr.

3. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.

De fylkesvise opgaver over melkemengde, både innveiet fra egne leverandører og mottatt fra andre meierier, samt tilbakesendelse av skummetmelk og myse er tatt inn i tabell 2. En del av opgavene har angitt melkemengden i liter. Der er da foretatt omregning til kg. etter en spesifikk vekt av 1.032.

Den innveiede melkemengde utgjør i 1926 i alt 365 740 905 kg. kumelk, 2 566 534 kg. geitmelk og 15 935 kg. fløte, tilsammen 3 683 233 740 kg. I 1925 blev der i alt innveiet 351 868 740 kg. Stigningen utgjør således 16 454 634 kg. eller 4.68 pct.

Rogaland fylke har innveiet mest kumelk, i alt 49.2 mill. kg. Derefter kommer Akershus og Oslo med 47.4 mill. kg. og Østfold med 41.2 mill. kg. Lavest står Aust-Agder med 4.3 mill. kg., Nordland med 5.3 mill. kg. og Troms med 6.1 mill. kg.

Geitmelk er ikke innveiet i Østlands- og Agderfylkene, Opland fylke står i en særstilling når det gjelder geitmelk. Fylket har innveiet 1 365 000 kg. av denne. Derefter kommer Troms med 299 000 kg., Hordaland med 248 000 kg. og Sogn og Fjordane med 229 000 kg.

En del av den direkte innveiede melkemengde blir levert videre til andre meierier. Opgavene herover finnes under rubrikken: «Mottatt fra andre meierier».

Den største del av dette kvantum faller på meieriene i Oslo, Bergen og Trondhjem. I alt er der således opført 81.7 mill. kg. melk som mottatt fra andre meierier. Herav faller på Akershus og Oslo 54.1 mill. kg., på Hordaland og Bergen 11.7 mill. kg. og på Sør-Trøndelag (Trondhjem) 10 mill. kg.

Tilbakelevering av skummetmelk og myse viser en meget sterk stigning fra foregående år. Av skummetmelk er der således tilbakelevert 34.36 mill. kg. i 1926 mot 19.30 mill. kg. i 1925. For myse er tallene henholdsvis 14.99 og 8.04 mill. kg. Tilbakeleveringen er særlig stor fra Rogalandsmeieriene, idet der herfra i alt opgis å være tilbakelevert 9.3 mill. kg. skummetmelk og 3.4 mill. kg. myse. Derefter kommer Sogn og Fjordane med henholdsvis 4.4 og 0.9, Østfold med 3.3 og 1, Hedmark med 2.7 og 2.2, Akershus og Oslo med 2.8 og 1.2 og Møre med 2.3 og 0.1.

Ved meieriene er der foret op 170 295 kg. skummetmelk og 1 563 700 kg. myse. Ikke utnyttet myse utgjør 1 475 450 kg. Opgavene viser litt stigning fra foregående år.

4. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling i størrelsesgrupper.

Melkens verdi er for en vesentlig del avhengig av innholdet. Det skulde derfor være naturlig at fettbestemmelse blev utført for all melk, og at avregning fore-

gikk på dette grunnlag. Dette er dog ennå ikke tilfelle. Men det er dog en påtagelig bedring for de senere år. Flere og flere meierier går over til regelmessig fettbestemmelse. Likeså går også flere over til avregning etter fettinnhold. Annen kvalitetsbetaling etter reduktaseprøve synes nu også å vinne terreng.

Regelmessig fettbestemmelse utførtes i 1926 ved 417 meierier eller 67 pct. av samtlige anlegg. Foregående år var tallene henholdsvis 379 meierier og 63 pct. Den gjennomsnittlige fettprocent veksler mellom 3.45 pct. i Nordland og 3.74 pct. i Rogaland med 3.58 pct. som gjennomsnitt for riket.

Av de enkelte meierier hadde 6 en gjennomsnittlig fettprocent under 3.25, 96 mellom 3.26 og 3.50, 238 mellom 3.51 og 3.75 og 34 over 3.76 pct. fett.

Det har vært almindelig regel ved de norske meierier å ha oppgjør for melken hver måned. I alt har 581 meierier eller 94 pct. oppgitt at de har månedlig avregning. Av de øvrige meierier er der nogen få som har oppgjør hver uke eller hver 14de dag. Dernæst har vi setermeieriene, som først gir oppgjør når seterdriften er slutt for sommeren. Endelig kan der også være enkelte meierier som av særlige årsaker (finansielle) har vanskelig for å gjennomføre faste oppgjørsterminer.

De fleste meierier har oppgjør for melken innen $\frac{1}{2}$ måned etter leveringsmånedens slutt. 506 meierier meddeler at oppgjør finner sted innen 1 måned, og 51 har oppgjør over 1 måned etter leveringsmånedens slutt. De øvrige meierier har ikke meddelt hvor lang tid der går før oppgjør finner sted.

Oplysninger om avregningsmåten er meddelt av 471 meierier. Herav har 164 meierier eller 35 pct. avregning etter fast pris pr. kg. Bare 37 meierier eller 8 pct. har avregning etter full fettverdi, mens de 270 eller 57 pct. avregner etter en eller annen differens. 42 meierier oppgir å ha anvendt reduktaseprøve. Avregning etter denne er dog ikke alltid gjennomført.

Meierienes størrelse angis som regel utelukkende etter melkemengden. I de fleste tilfelle blir det det samme enten man bruker den innveiede eller behandlede melkemengde som mål, men for å få sammenligning med tidligere opgaver har man basert fordelingen på grunnlag av innveiet melk.

I etterfølgende oversikt har man tatt med de foreliggende rikstall fra 1900 og utover.

År.	Antall meierier med innveiet kg. melk pr. år.					
	Under 100 000.	100 000—200 000.	200 000—500 000.	500 000—1 000 000.	1 000 000—2 000 000.	Over 2 000 000.
1900	310	247	207	47	7	7
1910	225	196	203	65	28	15
1915	178	173	198	85	32	21
1920	116	106	187	86	34	23
1925	105	114	185	123	40	35
1926	112	126	185	118	42	36

Det fremgår av opgaven at der er en tydelig tendens til å få større anlegg. Stort sett er der således nedgang for antall meierier med mindre enn $\frac{1}{2}$ mill. kg. og stigning i antall med over $\frac{1}{2}$ mill. kg. melk innveiet pr. år. Stigningen i antall små meierier i siste års opgaver skyldes delvis at man har fått med bedrifter som ikke har vært med i 1925.

I tabell 7 er der meddelt fylkesvise opgaver over gjennomsnittlig innveiet melk pr. meieri, særskilt for produksjons- og melkesalgsmeierier og mottagelsesstasjoner, samt fylkesvise gjennomsnitt over behandlet melkemengde pr. meieri.

I gjennomsnitt for riket er der ved produksjons- og melkesalgsmeieriene innveiet 688 000 kg. melk. For de enkelte fylker svinger opgavene mellom 1 840 000 kg. i Telemark og 185 000 i Sogn og Fjordane. Ved mottagelsesstasjonene er der for riket gjennomsnittlig innveiet 314 000 kg. melk.

Den behandlede melkemengde pr. meieri ved produksjons- og melkesalgsmeieriene er i gjennomsnitt for riket 895 000 kg. Fylkestallene veksler mellom 3 373 000 kg. i Akershus og Oslo og 185 000 kg. i Sogn og Fjordane.

Forskjellen mellom innveiet og behandlet melkemengde er særlig stor for meieriene i Oslo, Bergen og Trondhjem, idet disse meierier til dels mottar den største del av sitt melkekvantum gjennom mottagelsesstasjoner. For de øvrige fylker er den her nevnte forskjell som regel meget liten.

5. *Produksjon av smør, ost og mysost (tabell 4).*

Opgavene over produksjonen viser at der i nogen grad er skjedd en omlegning fra foregående år, således at der i 1926 er produsert mere smør og magerost og mindre av fet og halvfet ost enn i 1925. Herfra er der dog enkelte undtagelser. Således viser produksjonen av schweizerost en stigning av ca. 15 pct., og produksjonen av halvfet gouda har vært likeså stor i 1926 som i 1925. I 1926 har man også fått spesifiserte opgaver over produksjonen av helfet nøkkelost.

På den annen side er ikke økningen i magerostproduksjonen på langt nær så stor som økningen i smørproduksjonen, og for mager mysost og prim er der endog en meget stor nedgang. Årsaken hertil ligger i øket tilbakesendelse av skummetmelk og myse. Mens således magerostproduksjonen er øket fra 1746 tonn i 1925 til 2 169 tonn i 1926, altså i alt 423 tonn, vil det fremgå av efterfølgende sammenstilling at økningen i smørproduksjonen svarer til det 3- å 4-dobbelte av den opgitte økning i magerostproduksjonen. Den tilsvarende sterke produksjonsøkning av magerost har man altså hindret ved å sende tilbake til leverandørene en tilsvarende større mengde skummetmelk. Nedgangen i produksjonen av mager mysost og prim er også å føre tilbake til samme årsak, idet der foruten skummetmelk også er sendt tilbake en hel del myse.

Forandringene i produksjonen fra 1925 til 1926 vil for øvrig fremgå av efterfølgende sammenstilling.

	Produksjon i tonn:	
	1925.	1926.
Smør	2 668	3 355
Helfet ost	3 436	3 018
Halvfet ost	1 497	1 178
Kvartfet ost	898	725
Mager ost	1 746	2 169
Andre ostesorter	164	97
Kasein	679	822
Geitmysost	1 989	2 021
Fløtemysost	514	505
Mager mysost og prim	3 867	2 895

Årsaken til den bevegelse som foranstående tabell viser er selvfølgelig å søke i prisforholdene. Både i 1925 og i hvert fall i første halvdel av 1926 hadde man et stadig fall i produktprisene. Smørprisen danner en undtagelse forsåvidt som opgavene viser at der ikke var noget fall i 1926. Den viste sig i stedet å bli noget fastere fra juni og utover til september.

Man omla så produksjonen til å omfatte den mest verdifulle, nemlig smør, mens ostproduksjonen blev innskrenket fordi utbyttet av mageroststigningen og mysostkokningen til dels ikke dekket driftsutgiftene og melkens og mysens forverdi. I samme retning som prisutviklingen gikk virket det også at der ved begynnelsen av 1926 til dels var svære lager av helfet gouda og halvfet og kvartfet nøkkelost. Produksjonen av disse ostsorter måtte derfor innskrenkes. Man produserte i stedet mere smør enn året forut. Derved avtok produksjonen av de forskjellige slags fetost.

Nedenstående sammenstilling viser hvorledes produksjonen ved våre meierier har utviklet sig gjennom de siste femti år.

Å r.	Innveiet melk tonn.	Produsert i alt tonn.				
		Smør.	Magerost.	Fetost.	Geit- og fløte- mysost.	Mager mysost og prim.
1875	16 739	298	370	158	-	-
1890	77 278	1 440	1 569	515	-	-
1900	184 024	3 580	1 341	1 256	-	1 716
1910	277 765	3 707	3 044	1 772	-	2 981
1915	304 807	3 070	1 818	2 541	-	2 640
1920	281 434	1 157	2 427	4 465	-	4 201
1925	351 869	2 668	3 488	4 933	2 502	3 867
1926	368 323	3 355	3 813	4 195	2 526	2 895

I opgavene fra 1875 og 1890 mangler man meddelelse om produksjonen av mager mysost og prim. For de eldre opgaver må man dessuten merke sig at geit- og fløtemysost i hvert fall for den vesentligste del er regnet sammen med

fetosten. Det er dog først med opgaven fra 1910 at denne produksjon begynner å gjøre sig gjeldende. For de to siste år har man satt disse opgaver op for sig.

Tabellen nedenfor viser at produksjonen etterhvert føres tilbake til lignende forholdstall som før krigen, og hvorved krigsperiodens store innførsel av smør antagelig etterhvert vil opføre.

Melkens anvendelse procentvis fordelt.

	I alt hmelk.	Herav anvendt til:			
		Smør- produksjon.	Fetostystning.	Direkte salg.	Kondensering.
1875	100.0	66.2	8.8	25.0	-
1890	100.0	63.6	6.4	30.0	-
1900	100.0	48.6	6.8	34.8	9.8
1910	100.0	33.3	6.1	46.6	14.0
1915	100.0	24.6	8.4	53.5	13.5
1920	100.0	10.7	15.8	61.1	12.4
1925	100.0	21.0	22.9	45.9	10.2
1926	100.0	25.2	20.6	44.7	9.5

Ved siden av denne produksjon er der dessuten til ystning anvendt en vesentlig del av skummetmelken, og en stor del av mysen er innkokt til mysost.

6. *Salg og kondensering av melk (tabell 5).*

Opgavene over salg av melk er fordelt etter de fylker hvor melken er produsert. Fordelingen angir således ikke det direkte forbruk av melk i vedkommende fylke. Årsaken hertil ligger vesentlig i det forhold at der i opgavene over melkesalg ikke skilles mellom detalj- og engrossalg. Det vesentligste engrossalg foregår fra mottagelsesstasjonene. Ofte foregår dette salg til et meieri i et annet fylke. Ved siden herav har mottagelsesstasjonene dessuten også noget detaljsalg.

Mengden av solgt melk utgjør i 1926 164.6 mill. kg. eller 44.7 pct. av den innveiede melk. Dette er en stigning fra foregående år på 4 mill. kg.

Angående salget i de enkelte fylker fremgår det av tabellen at Sogn og Fjordane står i en særstilling, idet bare 5 pct. av melkemengden er omsatt til direkte forbruk. I de øvrige fylker utgjør melkesalget fra 25 pct. i Oplandsfylkene og Troms til 77 pct. i Buskerud. For de fleste av de øvrige fylker utgjør melkesalget mellom 40 og 60 pct. av den innveiede melk.

Ved å sammenligne opgavene for melkesalget i de to siste år fremgår det at der er en forskyvning over mot forholdsvis større salg av skummetmelk og fløte.

	1926.		1925.	
	Kg.	Pct.	Kg.	Pct.
Salg av hmelk	111 579 590	67.8	112 406 272	70.0
— skummetmelk	42 936 681	26.1	39 621 022	24.6
— fløte	10 089 658	6.1	8 615 996	5.4
Samlet salg	164 605 929	100.0	160 643 290	100.0

Bymeieriene inntar en særstilling når det gjelder melkesalg. Man har derfor gjort et sammendrag for disse. Som det fremgår av tabell 5 har bymeieriene i alt solgt 134.5 mill. kg. melk. Dette utgjør henimot 82 pct. av hele melkesalget. For de meierier hvorfra der foreligger fullstendig opgave fordeler dette salg sig med 62 pct. på helmelk, 30 pct. på skummetmelk og 8 pct. på fløte.

I forskjellige industrier, som f. eks. margarin- og hermetikkindustrien, og i bakerier blir der brukt en hel del melk. Men da der bare foreligger enkelte spredte opgaver, kan man ikke gå nærmere inn på denne side av melkens anvendelse. Det aller meste av dette forbruk er innbefattet i det opgitte kvantum solgt melk.

Kondensering av melk foregikk i 1926 ved 5 anlegg, nemlig i hvert av fylkene Østfold, Hedmark, Opland, Vestfold og Nord-Trøndelag. I alt blev der til kondensering anvendt 34 763 313 kg. melk eller ca. 9 pct. av melkemengden. Herav var 32 417 872 kg. innveiet direkte og det øvrige 2 345 441 kg. mottatt fra andre meierier.

Siden år 1900 kan utviklingen av kondenseringsindustrien belyses ved hjelp av den anvendte melkemengde i forhold til innveiet melk:

Å r.	Melk anvendt til kondensering.	Procent av innveiet melk.
1900	18 000 tonn.	9.8
1905	28 602 »	12.1
1910	39 076 »	14.0
1915	41 291 »	13.5
1920	34 923 »	12.4
1925	35 721 »	10.2
1926	34 763 »	9.4

Tørrmelkfabrikasjonen, som var innstillet i nogen år, er i 1926 gjenoptatt ved det ene av våre to anlegg. Til fremstilling av tørrmelk er der i 1926 anvendt 246 400 kg. skummetmelk.

7. Meierienes fordeling efter produktjonsretning (tabell 6).

Denne fordeling er bestemt på grunnlag av melkens anvendelse. For å regnes med i de spesielle grupper må minst 90 pct. av melken være anvendt til den for vedkommende gruppe særegne produktjon. De meierier som ikke kommer i spesialgruppene er samlet i gruppen «blandet drift».

Efterfølgeude opgave viser fordelingen i produktjonsgrupper for årene 1920, 1925 og 1926.

	Antall det enkelte år:		
	1920.	1925.	1926.
Melkesalgsmeierier	65	51	70
Mottagelsesstasjoner	219	244	231
Smørmeierier	44	49	56
Setermeierier	-	6	11
Komb. smør- og ostmeierier	46	63	32
Gammelostysterier	6	14	19
Fetostysterier	47	39	34
Mysostkokerier	18	35	34
Meierier med blandet drift	100	96	127
Kondenseringsfabrikker . . .	5	5	5
Samlet antall meierier	550	602	619

Grensen mellom melkesalgsmeierier og mottagelsesstasjoner er i enkelte tilfelle vanskelig å trekke. Der er nemlig enkelte melkesalgsmeierier som selger en betydelig del av melken en gros ved siden av salg til direkte forbruk.

Av produksjonsmeieriene er 186 ført i de rene grupper. Derav er 56 smørmeierier, 11 setermeierier, 32 kombinerte smør- og ostmeierier, 19 gammelostysterier, 34 fetostysterier og 34 mysostysterier.

8. Meieridriftens økonomiske resultater.

I etterfølgende opgave over hvor meget melken er utbragt i brutto og netto i de enkelte fylker har man ikke tatt med kondenseringsfabrikkene, da man for disse anlegg ikke har opgave over bruttobeløp og driftsutgifter.

Fylke.	Melken er brutto utbragt i kr.	Driftsutgifter kr.	Melken er netto utbragt i kr.	Øre pr. kg melk.		
				Brutto- pris.	Drifts- utgift.	Netto- pris.
Østfold	8 821 403	788 663	8 032 740	26.1	2.3	23.8
Akershus og Oslo	14 427 011	3 285 513	11 141 498	30.4	6.9	23.5
Hedmark	4 959 714	856 993	4 102 721	25.9	4.5	21.4
Opland	6 681 970	1 104 485	5 577 485	25.2	4.2	21.0
Buskerud	4 370 214	573 339	3 796 875	26.3	3.5	22.8
Vestfold	5 742 588	839 534	4 903 054	26.7	3.9	22.8
Telemark	3 796 642	447 886	3 348 756	28.1	3.3	24.8
Aust-Agder	1 349 420	174 199	1 175 221	31.1	4.0	27.1
Vest-Agder	1 902 233	348 415	1 553 818	26.2	4.8	21.4
Rogaland	11 423 084	1 901 596	9 521 488	23.2	3.9	19.3
Hordaland og Bergen	6 058 316	1 592 790	4 465 526	28.3	7.4	20.9
Sogn og Fjordane	1 412 747	241 094	1 171 653	16.4	2.8	13.6
Møre	3 275 159	646 751	2 628 408	23.1	4.6	18.5
Sør-Trøndelag	5 492 065	1 249 615	4 242 450	25.8	5.9	19.9
Nord-Trøndelag	4 249 170	908 329	3 340 841	22.1	4.7	17.4
Nordland	1 344 846	295 854	1 048 992	24.7	5.4	19.3
Troms	1 562 729	422 010	1 140 719	24.4	6.6	17.8
Riket 1926	86 869 311	15 677 066	71 192 245	25.9	4.7	21.2

Til foranstående opgave over nettobeløp kommer så hvad der er utbetalt fra kondenseringsfabrikkene. Ved disse anlegg er der i 1926 for den direkte innveiede melk, 32 417 872 kg., utbetalt kr. 6 734 191, svarende til 20.8 øre pr. kg. Som det fremgår av den fylkesvise opgave er den øvrige melk netto utbragt i kr. 71 192 245. Samlet for hele riket er altså melken netto utbragt i kr. 77 926 436, svarende til 21.2 øre pr. kg.

Når kondenseringsfabrikkene undtas har meieriene brutto utbragt melken i kr. 86 869 311 eller 25.9 øre pr. kg. Driftsutgiftene utgjør i alt kr. 15 677 066 eller 4.7 øre pr. kg. Utgiftene svarer altså til ca. 18 pct. av bruttoinntekten.

I etterfølgende sammenstilling er opgavene for 1922, 1923 og 1924 hentet fra meieriinspektørens statistikk.

År.	Melken er netto utbragt i:		Relativ pris når 1913 = 100.
	I alt kr.	Pris pr. kg.	
1913	33 129 000	11.35	100.0
1922	84 992 865	27.64	243.5
1923	90 342 180	28.76	253.4
1924	107 167 760	33.67	296.7
1925	107 614 672	30.7	270.5
1926	77 926 436	21.2	186.8

Nedgangen i netto pr. kg. melk fra 1925 til 1926 er altså 9.5 øre, svarende til 30.9 pct.

Av etterfølgende fylkesvise opgave fremgår det at der til avskrivninger på gjeld og nyanskaffelser m. v. i alt er anvendt 1 706 365 kr.; til fonds er avsatt i alt 475 223 kr. Tilsammen utgjør dette 2 181 588 kr. På den annen side er der ved enkelte meierier underskudd på driften, d. v. s. at der til melkeleverandørene er utbetalt mere enn melken er utbragt i netto. Dette underskudd utgjør i alt for riket 168 586 kr. Den før nevnte sum for avskrivninger og fondsoplegning blir derved å redusere til 2 013 002 kr. Dette svarer til 2.8 pct. av nettobeløpet for melken.

Man kan altså derved beregne at meieriene (kondenseringsfabrikkene undtatt) har utbetalt til leverandørene $\text{kr. } 71\,192\,245 \div \text{kr. } 2\,013\,002 = \text{kr. } 69\,179\,243$, svarende til 20.74 øre pr. kg.

Ved denne beregning har man ikke kunnet ta noget hensyn til at endel av meieriene forrenter den innbetalte andelskapital og andre ikke. Man mangler opgave fra det enkelte meieri over dette forhold.

Fylke.	Anvendt til avskrivninger, nyanskaffelser m. v.	Avsatt til fonds.	Underskudd.
	Kr.	Kr.	Kr.
Østfold	99 675	3 270	19 861
Akershus og Oslo	249 020	141 378	13 059
Hedmark	149 321	37 560	-
Opland	60 947	34 089	3 771
Buskerud	92 090	4 174	1 200
Vestfold	99 556	11 082	3 709
Telemark	50 466	17 076	-
Aust-Agder	16 686	13 806	-
Vest-Agder	21 733	7 135	4 522
Rogaland	147 263	33 529	37 033
Hordaland og Bergen	179 049	115 831	-
Sogn og Fjordane	22 276	5 480	23 201
Møre	161 406	-	11 225
Sør-Trøndelag	170 512	23 505	605
Nord-Trøndelag	55 099	12 199	39 038
Nordland	93 961	3 109	39
Troms	37 305	12 000	11 323
Riket	1 706 365	475 223	168 586

III. De enkelte meieritypers driftsforhold.

I tabell 6 samt videre omtalt side 10 og 11 har man fordelt meieriene etter arten av sin hovedproduksjon i forholdsvis skarpt adskilte grupper. Ved å underkaste de enkelte av disse grupper en noget videregående undersøkelse kan man nærmere få belyst de forhold som har betydning for driftsresultatene.

Dessverre har det heller ikke i år lyktes å få fullstendige opgaver fra alle meierier. I de efterfølgende sammenstillinger har man derfor bare anvendt de fullstendige opgaver. Imidlertid vil det, etterhvert som man får opgaver for flere år, bli lettere å kunne bedømme de enkelte faktorerens betydning for driftsresultatene.

1. Melkesalgsmeierier.

Her har man samlet de meierier som har omsatt minst 90 pct. av melken i detaljsalg som melk og fløte. I alt omfatter gruppen 70 meierier, men bare 34 har levert fullstendig opgave. Disse er fordelt fylkesvis i efterfølgende opgave:

Fylke.	Antall anlegg.	Antall personer.		Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melkens bruttopris øre pr. kg.	Driftsutgifter i øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Pr. anlegg	Pr. 1 mill. kg. melk.			Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt	
Østfold	9	7.1	4.3	1 637	28.2	1.29	0.26	0.25	0.98	2.8	25.4
Akershus	5	3.0	3.5	846	29.0	0.78	0.43	0.58	1.22	3.0	26.0
Hedmark	2	3.5	13.7	256	30.5	1.68	0.36	0.73	0.91	3.7	26.8
Buskerud	3	1.7	4.9	337	30.2	1.53	0.38	0.37	0.67	2.9	27.3
Vestfold	3	3.3	4.4	763	28.0	0.91	0.26	0.36	1.14	2.6	25.4
Rogaland	3	3.0	6.6	452	28.6	1.51	0.36	0.61	2.86	5.4	23.2
Møre	2	2.5	5.0	495	27.8	0.96	0.31	0.20	1.14	2.6	25.2
Sør-Trøndelag	3	2.3	4.7	493	28.2	0.95	0.15	0.45	1.94	3.5	24.7
Andre fylker	4	2.8	6.5	423	28.5	1.50	0.86	0.36	1.74	4.5	24.0
Riket	34	3.9	4.7	832	28.4	1.19	0.33	0.35	1.21	3.1	25.3

Melkens brutto- og nettopris samt driftsutgifter for 1925 og 1926 stiller sig som følgende:

	1925.	1926.
Bruttoutbytte pr. kg.	39.6 øre.	28.4 øre.
Utgifter » »	4.30 »	3.08 »
Nettoutbytte » »	35.3 »	25.3 »

Driftsutgiftene for de to år utgjør praktisk talt like stor andel av brutto-utbyttet, idet utgiftene i 1925 utgjorde 10.86 pct. og i 1926 10.85 pct.

Utgiftenes fordeling er noget forskjellig i 1925 og 1926. Sammenligningen kan derfor ikke gjennomføres helt. Fordelingen pr. kg. melk fremgår for øvrig av efterfølgende opgave.

Utgifter:	1925.		1926.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.89	44.0	1.19	38.6
Lys, kraft, brensel	0.50	11.6	0.33	10.7
Skatter, renter, assurance	1.91	44.4	0.35	11.4
Andre utgifter			1.21	39.3
Sum	4.30	100.0	3.08	100.0

2. Melkemottagelsesstasjoner.

Samtlige disse selger all melk i uforedlet tilstand og derav minst 90 pct. i partisalgt til et annet meieri. De fleste er underavdelinger av bymelkecentraler, men nogen få driver fritt salg til grosissster.

Der er i alt 231 slike anlegg i riket, men bare 74 har levert så fullstendig opgave at den er tatt med i efterfølgende bearbeidelse.

Fylke.	Antall anlegg.	Antall personer.		Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter i øre pr. kg. melk.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Pr. anlegg.	Pr. 1 mill. kg. melk.			Lønn	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt	
Østfold	3	2.0	2.4	817	23.2	0.32	0.10	0.07	1.24	1.7	21.5
Akershus	28	1.6	3.2	498	25.2	0.63	0.20	0.35	1.37	2.5	22.7
Opland	3	3.0	3.1	977	25.0	0.76	0.19	0.03	0.85	1.8	23.2
Buskerud	9	1.9	5.1	371	25.4	1.10	0.23	0.38	1.28	3.0	22.4
Sør-Trøndelag	20	1.2	4.3	373	21.7	0.68	0.26	0.34	1.31	2.6	19.1
Nord-Trøndelag	6	1.2	4.0	294	21.3	0.75	0.21	0.63	1.87	3.5	17.8
Andre fylker	5	1.4	3.7	377	23.6	0.64	0.17	0.23	0.52	1.6	22.0
Riket	74	1.7	3.6	458	24.0	0.68	0.21	0.31	1.27	2.5	21.5

Ved mottagelsesstasjonene har man for melken i årene 1925 og 1926 oppnådd brutto- og nettoutbytte samt hatt driftsutgifter som i efterfølgende opgave meddelt:

	1925.	1926.
Bruttoutbytte pr. kg.	34.3 øre.	24.0 øre.
Driftsutgifter » »	3.50 »	2.47 »
Nettoutbytte » »	30.8 »	21.5 »

Driftsutgiftene for de to år utgjør henholdsvis 10.20 og 10.42 pct. av brutto-utbyttet.

Utgiftenes fordeling pr. kg. melk for de to år fremgår av efterfølgende opgave:

Utgifter:	1925.		1926.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	0.87	24.9	0.68	27.5
Lys, kraft, brensel	0.26	7.4	0.21	8.5
Skatter, renter, assurance	2.37	67.7	0.31	12.6
Andre utgifter			1.27	51.4
Sum	3.50	100.0	2.47	100.0

3. Smørmeierier.

Til denne gruppe har man medregnet de meierier som anvender minst 90 pct. av melken til skumning, kjerner fløten og sender skummetmelken gratis tilbake til leverandørene. Gruppen omfatter i alt 56 meierier. Derav har 45 gitt så fullstendige opgaver at de er tatt med i denne bearbeidelse. Når undtas 3 stykker i Hedmark finnes smørmeieriene fordelt på fylkene fra Hordaland til Nordland. Særlig mange smørmeierier er der i Sogn og Fjordane, som har næsten halvparten av samtlige, og Møre, hvor over $\frac{1}{4}$ -part finnes.

Fylke.	Antall meierier.	Midlere avstand fra stasjon km.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Personale		Fett pct. i helmelk.	Kg. smør pr. 100 kg helmelk.
				pr. anlegg.	pr. mill. kg. melk.		
Hedmark	3	6.5	515	2.0	3.9	3.66	4.11
Sogn og Fjordane	22	20.6	184	1.1	6.2	3.58	3.80
Møre	12	15.3	148	1.2	7.9	3.63	3.76
Sør-Trøndelag	3	13.3	207	1.7	8.1	3.64	3.47
Nord-Trøndelag	2	3.8	362	2.0	5.5	3.61	4.00
Nordland	3	9.0	119	1.7	14.0	3.37	3.51
Riket	45	16.0	201	1.3	6.5	3.59	3.83

Smørmeieriene hører gjennomgående til de minste meierier vi har. De som er tatt med i foranstående opgave har således gjennomsnittlig bare 201 000 kg. innveiet melk pr. anlegg. Vesentlig på grunn herav er personalet pr. 1 mill. kg. melk også meget stort.

Smørutbyttet er forholdsvis lavt. Men dette kommer i hvert fall delvis av at der er solgt en del melk og fløte i uforedlet stand. Meieriene i Sør-Trøndelag har således solgt 9.5 pct. av sin melk til direkte konsum. Smørutbyttet for meieriene i dette fylke kommer derfor bare op i 3.47 kg. smør pr. 100 kg. helmelk. Dette er sikkert også den viktigste årsak til at nettoprisen pr. kg. melk er høiest for dette fylke, til tross for at driftsutgiftene er høyere her enn annensteds.

De økonomiske data vil for øvrig fremgå av etterfølgende opgave.

Fylke.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Hedmark	16.9	-	-	-	-	1.8	15.1
Sogn og Fjordane	14.5	0.52	0.27	0.07	0.66	1.5	13.0
Møre	14.5	0.68	0.26	0.03	0.80	1.8	12.7
Sør-Trøndelag	18.5	0.99	0.36	0.12	1.20	2.7	15.8
Nord-Trøndelag	15.8	0.52	0.35	0.07	1.14	2.1	13.7
Nordland	12.4	0.86	0.24	0.20	1.13	2.4	10.0
Riket	15.2	0.61	0.28	0.07	0.81	1.8	13.4

For å få oversikt over hvor meget melken blir utbragt i ved denne anvendelse må man også regne med verdien av den gratis tilbakesendte skummetmelk. For 1926 kan verdien ansettes til ca. 4 øre pr. kg.

For årene 1925 og 1926 har man ved smørmeieriene for melken oppnådd brutto- og nettoutbytte samt hatt driftsutgifter som i følgende opgave:

	1925.	1926.
Bruttoutbytte pr. kg.	20.8 øre.	15.2 øre.
Driftsutgifter —>—	2.55 »	1.77 »
Nettoutbytte —>—	18.3 »	13.4 »

Driftsutgiftene for de to år utgjør henholdsvis 12.26 og 11.84 pct. av bruttoutbyttet.

Utgiftene pr. kg. melk for de to år fordeler sig som i etterfølgende opgave:

Utgifter:	1925.		1926.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	0.66	25.9	0.61	34.4
Lys, kraft, brensel	0.38	14.9	0.28	15.8
Skatter, renter, assurance	1.51	59.2	0.07	4.0
Andre utgifter			0.81	45.8
Sum	2.55	100.0	1.77	100.0

4. Setermeierier.

I denne gruppe har man samlet de meierier som er basert på melkeleveranse fra setrene. Disse anlegg er derfor i drift bare om sommeren. I alt er der i denne gruppe opført 11 meierier, derav 6 i Hedmark og 5 i Opland.

Setermeieriene omfatter to helt forskjellige driftstyper. Anleggene i Hedmark produserer således smør, pultost og surprim, mens de i Opland produserer kasein og ekte og blandet geitmysost. Disse siste har altså samme produksjonsretning som mysostkokeriene, men er skilt ut for sig, vesentlig på grunn av den korte driftstid.

Driftsforhold m. v. fremgår av etterfølgende opgaver, som omfatter 4 meierier fra hvert fylke.

	Meieriene i:	
	Hedmark.	Opland.
Driftstid	83 dager.	Ca. 115 dager.
Avstand fra stasjon	34 km.	114 km.
Personale pr. anlegg.	1.5 personer.	1.2 personer.
Innveiet melk.	25 719 kg. kumelk.	{ 17 876 kg. kumelk. 18 956 » geitmelk.

Produksjonen pr. 100 kg. melk og driftsresultatene er i gjennomsnitt følgende:

	Hedmark.	Opland.
	3.80 kg. smør.	4.22 kg. kasein.
	6.57 » pultost.	10.98 kg. geitmysost,
	6.05 » surprim.	ekte og blandet.
Melken brutto utbragt i	31.40 øre pr. kg.	30.37 øre pr. kg.
Driftsutgifter.	6.36 —>—	4.17 —>—
Melken netto utbragt i	25.04 —>—	26.20 —>—

Ved siden av den nevnte produksjon har der også foregått noget melkesalg. Dessuten kan man vel gå ut fra at der også på annen måte er anvendt litt melk, som således ikke deltar i produksjonen. Utbyttet pr. 100 kg. melk vil derved bli noget lavt.

5. Fetostysterier.

Denne gruppe omfatter de meierier som har anvendt minst 90 pct. av den innveiede melk til ystning av schweizerost og hel- og halvfet gouda og edamerost. Gruppen omfatter i alt 34 meierier fordelt på en rekke fylker. De fleste fetostysterier har man dog i Nord-Trøndelag, Vestfold, Vest-Agder og Rogaland. Efterfølgende bearbeidelse omfatter 22 meierier.

Fylke.	Antall meierier.	Midlere avstand fra stasjon km.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Personale		Fett-pct. i melk.	Produsert pr. 100 kg. helmelk		
				pr. anlegg.	pr. 1 mill. kg melk.		smør.	fetost.	mysost.
Vestfold	4	16	320	2.8	8.6	3.40	-	9.5	6.1
Vest-Agder	4	12	275	3.0	10.9	3.68	-	9.2	4.9
Rogaland	4	4	372	3.3	8.7	3.56	0.02	8.6	4.2
Nord-Trøndelag	7	14	283	3.3	11.6	3.56	0.02	8.1	6.3
Øvrige fylker	3	4	455	4.7	10.3	3.53	-	8.5	9.7
Riket	22	12	328	3.3	10.1	3.61	0.05	8.7	5.7

Produksjonsutbyttet pr. 100 kg. melk er blitt mindre enn ventet. Dette skyldes at der ved enkelte meierier har foregått litt melkesalg og produksjon av andre ostslag, likesom der delvis har vært en meget stor tilbakelevering av myse. Som eksempel kan man således nevne at der i Nord-Trøndelag er solgt ca. 3 pct. av melkemengden til direkte konsum, og dessuten er der ved siden av den før nevnte produksjon produsert ca. 0.12 kg. mager nøkkelost pr. 100 kg. melk. I Vest-Agder er der utenom den nevnte produksjon også fremstillet 0.2 kg. kvartfet nøkkelost pr. 100 kg. melk.

Tilbakeleveringen av myse har vært størst i Rogaland og Vest-Agder. Den har også vært ganske stor ved enkelte fetostysterier i de øvrige fylker.

Fylke.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, brensel og kraft.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Vestfold	24.4	1.47	1.20	0.69	1.26	4.6	16.8
Vest-Agder	21.4	1.98	1.17	1.31	1.80	6.3	15.1
Rogaland	21.6	1.59	0.88	0.61	2.50	5.6	16.0
Nord-Trøndelag	19.9	2.32	1.45	0.78	1.26	5.8	14.1
Øvrige fylker	21.9	2.14	1.71	0.68	1.88	6.4	15.5
Riket	21.1	1.93	1.29	0.79	1.71	5.7	15.4

Efterfølgende opgave viser opnådd brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter for melken ved fetostysteriene i 1925 og 1926.

	1925.	1926.
Bruttoutbytte pr. kg.	30.14 øre	21.11 øre
Driftsutgifter —>	6.86 »	5.72 »
Nettoutbytte —>—	23.28 »	15.39 »

Driftsutgiftene for de to år utgjør henholdsvis 22.76 og 27.10 pct. av brutto utbyttet. Utgiftene pr. kg. melk fordeler sig som i efterfølgende opgave:

Utgifter til:	1925.		1926.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	2.08	30.3	1.93	33.7
Lys, brensel, kraft	1.79	26.1	1.29	22.6
Skatter, renter og avdrag	2.99	43.6	0.79	13.8
Andre utgifter			1.71	29.9
Sum	6.86	100.0	5.72	100.0

6. Mjostkokerier.

Denne gruppe omfatter de anlegg som anvender minst 90 pct. av melken til fremstilling av ekte eller blandet geitmjost og kasein. Der er dog nogen få anlegg som anvender oststoffet til fremstilling av mager nøkkelost istedenfor kasein. I ett tilfelle blir der ved siden av geitmjost også fremstillet noget helfet fløtemjost.

I denne gruppe er der i alt 34 anlegg i riket; herav er de 23 i Opland. De øvrige er spredt på Vestlandet og i Nord-Norge.

I efterfølgende opgave har man tatt med 16 anlegg, som alle er fra Opland. De tekniske data fremgår av efterfølgende:

Antall anlegg	16.		
Driftstid	9 måneder.		
Avstand fra stasjon	24.9 km.		
Innveiet kumelk pr. anlegg	439 243 kg.		
— geitmelk pr. anlegg	52 213 »		
— melk i alt	491 456 »		
Personale pr. anlegg	5.0 personer.		
— pr. 1 mill. kg. melk	10.2 —		
Melkens fettprocent	3.57 pct.		
Kasein pr. 100 kg. melk	5.37 kg.		
Ekte geitmjost	} pr. 100 kg. melk	} 11.05 kg.	
Blandet geitmjost			0.16
Helfet fløtemjost			10.82
	0.07		

Brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter pr. kg. melk for 1925 og 1926 er følgende:

	1925.	1926.
Bruttoutbytte pr. kg.	35.8 øre.	25.1 øre.
Driftsutgifter —>—	6.15 »	5.51 »
Nettoutbytte —>—	29.6 »	19.6 »

Driftsutgiftene for de to år utgjør henholdsvis 17.18 og 21.95 pct. av brutto-utbyttet. Utgiftene pr. kg. melk fordeler sig som i følgende opgave:

Utgifter til:	1925.		1926.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.85	30.1	1.68	30.5
Lys, brensel, kraft	1.58	25.7	1.24	22.5
Skatter, renter, assurance	2.72	44.2	0.70	12.7
Andre utgifter			1.89	34.3
Sum	6.15	100.0	5.51	100.0

Opgavene for de enkelte anlegg innen denne gruppe viser til dels meget store vekslinger. De små anlegg står således gjennemgående betydelig ugunstigere enn de større. De små anlegg har således ikke bare de største utgifter pr. kg. melk, men de opnår heller ikke så høi pris for sine produkter som de større anlegg.

De anlegg som har mindre enn 350 000 kg. melk har et bruttoutbytte som svinger mellom 18.3 og 25.0 øre pr. kg. melk og med driftsutgifter fra 5.4 til 10.4 øre pr. kg. Nettoutbyttet for disse meierier kommer derfor ikke over 18.7 øre pr. kg. melk og går helt ned til 11.8 øre pr. kg. melk.

De større anlegg derimot, som alle har mere enn 500 000 kg. innveiet melk, har alle meget jevne og gode driftsresultater. Bruttoutbyttet for disse varierer mellom 24.6 og 26.8 øre pr. kg. melk, og driftsutgiftene ligger mellom 3.9 og 6.4 øre. Nettoutbyttet holder sig derfor også meget jevnt og veksler bare fra 19.7 til 21.9 øre pr. kg. melk.

7. Kombinerte smør- og ostmeierier.

I denne gruppe har man samlet de meierier som anvender minst 90 pct. av melken til kjerning og ystning (særlig av nøkkel- og goudaost), og som ikke er tatt med i nogen annen gruppe. Hertil har man medregnet i alt 32 meierier. Derav har 26 avgitt fullstendig opgave. Disse meierier har man flest av i Rogaland og Sør- og Nord-Trøndelag fylker.

Fylke.	Antall meierier.	Midlere avstand fra stasjon. Km.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Personale		Fettpct. i helmelken.
				pr. anlegg.	pr. 1 mill. kg. melk.	
Hedmark	3	2.5	614	5.7	9.2	3.63
Rogaland	7	1.9	821	5.6	6.8	3.79
Sør-Trøndelag	6	6.3	279	3.3	11.9	3.58
Nord-Trøndelag	7	9.4	384	3.7	10.1	3.53
Andre fylker	3	12.0	441	5.7	12.8	3.64
Riket	26	6.2	507	4.6	9.0	3.63

For denne gruppe har man ikke bearbeidet opgavene over produktutbyttet, fordi produksjonen ved de enkelte anlegg veksler så sterkt. Enkelte meierier har således nokså stor fetostproduksjon, andre produserer mere av smør- og magerost, og mellom disse yttergrenser har man så næsten alle mulige overganger.

Driftsresultatene for denne gruppe vil fremgå av efterfølgende opgaver.

Fylke.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, brensel og kraft.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Hedmark	22.9	1.62	1.04	1.19	2.51	6.4	16.5
Rogaland	21.0	1.36	0.78	0.78	2.08	5.0	16.0
Sør-Trøndelag	19.1	1.65	1.72	1.02	1.32	5.7	13.4
Nord-Trøndelag	19.3	2.32	1.30	1.08	1.80	6.5	12.8
Andre fylker	17.3	1.48	1.03	0.81	1.82	5.1	12.2
Riket	20.3	1.63	1.06	0.93	1.96	5.6	14.7

Brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter pr. kg. melk for årene 1925 og 1926 er følgende:

	1925.	1926.
Bruttoutbytte pr. kg.	31.2 øre.	20.3 øre.
Driftsutgifter —>—	6.80 »	5.58 »
Nettoutbytte —>—	24.4 »	14.7 »

Driftsutgiftene for de to år utgjør henholdsvis 21.79 og 27.49 pct. av bruttoutbyttet. Utgiftene pr. kg. melk fordeler sig som i efterfølgende opgave:

Utgifter til:	1925.		1926.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.94	28.5	1.63	29.2
Lys, brensel, kraft	1.60	23.5	1.06	19.0
Skatter, renter, assurance	3.26	48.0	0.93	16.7
Andre utgifter			1.96	35.1
Sum	6.80	100.0	5.58	100.0

8. Gammelostysterier.

Denne gruppe omfatter de meierier som anvender minst 90 pct. av melken til kjerning og ystning av gammelost. Gruppen omfatter i alt 19 anlegg, derav 11 i Hordaland, 7 i Sogn og Fjordane og 1 i Rogaland. 12 anlegg har levert fullstendig opgave og er tatt med i etterfølgende bearbeidelse.

Fylke.	Antall meierier.	Driftstid måneder.	Midlere avstand fra stasjon km.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Personale		Fett pct. i helmelk.	Produsert pr. 100 kg helmelk	
					pr. anlegg.	pr. 1 mill.kg. melk.		smør.	gammelost.
Hordaland	5	7.0	0.4	350	4.2	12.0	3.54	3.9	3.4
Sogn og Fjordane	7	6.6	5.0	230	3.0	13.1	3.35	3.8	2.9
Riket	12	6.8	3.1	280	3.5	12.5	3.45	3.84	3.17

Driftstiden ved disse anlegg er kort, knapt 7 måneder. Anleggene er små. Derved blir de ugunstig stillet med hensyn til personalets størrelse. Utbyttet av ost er noget mindre enn foregående år, men det kommer antagelig av øket tilbakesendelse av skummetmelk.

Driftsresultatene fremgår av etterfølgende opgave.

Fylke.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg. melk.					I alt.	Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, brensel og kraft.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.		
Hordaland	23.8	1.11	0.58	0.20	1.79	3.7	20.1	
Sogn og Fjordane	18.1	1.02	0.49	0.26	0.78	2.5	15.6	
Riket	21.1	1.06	0.54	0.23	1.31	3.1	18.0	

Brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter pr. kg. melk for årene 1925 og 1926 er følgende:

	1925.	1926.
Bruttoutbytte pr. kg.	31.0 øre	21.1 øre.
Driftsutgifter —>—	4.44 »	3.14 »
Nettoutbytte —>—	26.5 »	18.0 »

Driftsutgiftene for de to år utgjør henholdsvis 14.32 og 14.88 pct. av brutto-utbyttet. Utgiftenes fordeling pr. kg. melk er som følgende opgave viser:

Utgifter til:	1925.		1926.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.58	35.6	1.06	33.8
Lys, brensel, kraft	0.90	20.3	0.54	17.3
Skatter, renter, assurance	1.96	44.1	0.23	7.3
Andre utgifter			1.31	41.7
Sum	4.44	100.0	3.14	100.0

9. Kondenseringsfabrikker.

Der var 5 anlegg i virksomhet i 1926. Fra egne leverandører blev der innveiet 32 417 872 kg. og mottatt fra andre meierier 2 345 441 kg. I alt anvendt til kondensering 34 763 313 kg. melk. Til de direkte leverandører er der utbetalt kr. 6 734 191, svarende til 20.8 øre pr. kg.

10. Sammendrag.

I efterfølgende tabeller har man samlet de viktigste økonomiske data for de enkelte rene meierityper. Der er sammenligning både mellom de enkelte typer for året 1926 og mellom opgaver fra tidligere år. Meierier med blandet drift er innbefattet i rikstallene, ellers er der ikke særskilte beregninger for disse.

Gruppe.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
			Lønn.	Brensel, lys og kraft.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Melkesalgsmeierier	832	28.4	1.19	0.33	0.35	1.21	3.1	25.3
Melkemottagelsesstasjoner	458	24.0	0.68	0.21	0.31	1.27	2.5	21.5
Smørmeierier	201	¹ 15.2	0.61	0.28	0.07	0.81	1.8	¹ 13.4
Setermeierier	31	30.8	2.55	0.52	0.64	1.36	5.1	25.7
Fetostysterier	328	21.1	1.93	1.29	0.79	1.71	5.7	15.4
Mysostkokerier	492	25.1	1.68	1.24	0.70	1.89	5.5	19.6
Komb. meierier	507	20.3	1.63	1.06	0.93	1.96	5.6	14.7
Gammelostysterier	208	21.1	1.06	0.54	0.23	1.31	3.1	18.0
Kondenseringsfabrikker	6484.	-	-	-	-	-	-	20.8
Riket	595	-	-	-	-	-	-	21.2

¹ Ikke medregnet magermelkens verdi.

Utgiftenes procentvise fordeling for de forskjellige grupper fremgår av efterfølgende opgave:

Gruppe.	Lønn.	Lys, brensel og kraft.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt utgifter.
Melkesalgsmeierier	38.6	10.7	11.4	39.3	100.0
Melkemottagelsesstasjoner	27.5	8.5	12.6	51.4	100.0
Smørmeierier	34.4	15.8	4.0	45.8	100.0
Setermeierier	50.3	10.3	12.6	26.8	100.0
Fetostysterier	33.7	22.6	13.8	29.9	100.0
Mysostkokerier	30.5	22.5	12.7	34.3	100.0
Kombinerte smør- og ostmeierier	29.2	19.0	16.7	35.1	100.0
Gammelostysterier	33.8	17.2	7.3	41.7	100.0

Nettoutbyttet pr. kg. melk er i efterfølgende tabell stillet sammen med tidligere opgaver. For årene 1920 og 1921 har man anvendt dosent Morks sammendrag, trykt i Norsk Meieritidende 1924, og for årene 1922—1924 har man anvendt meieriinspektørens opgave over nettomelkepriser, trykt i landbruksdirektørens beretninger.

	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Melkesalgsmeierier	46.8	42.3	31.6	31.5	35.7	35.3	25.3
Melkemottagelsesstasjoner	45.1	38.9	28.0	29.9	34.3	30.8	21.5
Smørmeierier	24.5	20.6	17.4	18.1	21.4	18.3	13.4
Fetostysterier	42.0	31.8	19.5	26.0	30.3	23.2	15.4
Mysostkokerier	50.0	-	-				
Kombinerte smør- og ostmeierier	38.7	28.9	20.7	25.9	30.7	24.4	14.7
Gammelostysterier	38.6	-	24.7	24.3	26.0	26.5	18.0
Kondenseringsfabrikker	44.7	41.0	26.2	28.6	35.6	31.6	20.8

Det Statistiske Centralbyrå, Oslo i mars 1928.

Gunnar Jahn.

S. Skappel.

Tabell 1. Antall meierier, deres beliggenhet, eiendoms-

Nr.	Fylke.	Antall meierier i alt	Derav		Avstand fra stasjon					Eiet av	
			by.	land.	under 1 km.	1-10 km.	10-20 km.	over 20 km.	mangler opgave	melkeleverandørene.	andre
1	Østfold	45	5	40	19	7	6	4	9	40	5
2	Akershus og Oslo	78	8	70	27	31	9	-	11	64	14
3	Hedmark	31	3	28	15	4	1	5	6	26	5
4	Opland	44	2	42	19	4	6	11	4	40	4
5	Buskerud	37	2	35	18	15	2	-	2	32	5
6	Vestfold	26	9	17	17	2	7	-	-	15	11
7	Telemark	8	6	2	4	3	-	1	-	8	-
8	Aust-Agder	5	4	1	5	-	-	-	-	5	-
9	Vest-Agder	13	5	8	5	4	4	-	-	12	1
10	Rogaland	37	9	28	23	7	4	-	3	34	3
11	Hordaland og Bergen	102	3	99	15	6	2	1	78	100	2
12	Sogn og Fjordane	47	-	47	8	13	10	16	-	45	2
13	Møre	30	4	26	12	12	2	2	2	27	3
14	Sør-Trøndelag	48	2	46	20	20	4	2	2	46	2
15	Nord-Trøndelag	42	3	39	15	17	4	6	-	40	2
16	Nordland	16	2	14	6	9	-	-	1	15	1
17	Troms	10	2	8	7	-	-	3	-	10	-
	Riket 1926	619	69	550	235	154	61	51	118	559	60
	» 1925	602	62	540	228	141	52	39	142	549	53

Tabell 2 Innveiet melkemengde samt tilbake-

Nr.	Fylke.	Innveiet fra egne leverandører kg.			Mottatt
		hmelk.	geltmelk.	fløte.	hmelk.
1	Østfold	41 172 684	-	-	190 236
2	Akershus og Oslo	47 395 504	-	300	49 440 706
3	Hedmark	30 590 706	119 083	-	72 310
4	Opland	32 919 516	1 364 701	-	1 020 600
5	Buskerud	16 619 448	-	-	5 050
6	Vestfold	26 568 357	-	-	10 000
7	Telemark	13 493 321	-	-	740 727
8	Aust-Agder	4 335 851	-	-	-
9	Vest-Agder	7 277 291	-	-	290 133
10	Rogaland	49 190 107	16 560	-	33 500
11	Hordaland og Bergen	21 161 030	248 283	-	11 728 208
12	Sogn og Fjordane	8 360 631	228 739	-	-
13	Møre	14 055 262	132 093	3 635	-
14	Sør-Trøndelag	21 319 846	3 764	-	9 707 130
15	Nord-Trøndelag	19 840 367	37 670	-	1 325 641
16	Nordland	5 317 870	116 727	12 000	125 600
17	Troms	6 123 114	298 914	-	31 022
	Riket 1926	365 740 905	2 566 534	15 935	74 720 863
	» 1925	349 396 873	2 431 991	39 876	75 585 592

form, driftstid, personale og brandtakst m. v.

Drevet av		Forbundet med			Antall meierier med oppgitt driftstid				Personale			Brandtakst kr.		Nr.
eieren.	for- pakter.	inn- kjøps- lag.	handel.	annen virk- somhet.	under 5 mnd.	6-8 mnd.	9-11 mnd.	12 mnd.	menn.	kvinn- ner.	i alt.	i alt.	derav på annen drift.	
35	10	-	9	-	-	1	-	44	159	140	299	5 859 160	376 900	1
67	11	5	15	1	-	1	-	77	351	181	532	6 373 900	357 770	2
27	4	1	2	2	6	3	5	17	149	142	291	8 356 955	263 110	3
39	5	8	3	-	5	14	4	21	148	137	285	6 890 230	190 000	4
34	3	-	23	-	-	1	-	36	50	57	107	3 187 760	506 580	5
23	3	-	5	-	1	-	-	25	119	107	226	4 356 515	46 200	6
7	1	-	-	-	-	1	-	7	26	55	81	1 451 570	-	7
5	-	2	1	-	-	1	1	3	12	22	34	601 250	2 000	8
10	3	1	1	-	-	-	1	12	27	37	64	869 980	24 880	9
37	-	-	-	3	-	-	-	2	35	111	165	3 873 490	58 200	10
102	-	1	-	1	4	7	1	90	53	262	315	5 679 820	250 000	11
46	1	-	4	-	1	15	10	21	12	66	78	771 100	-	12
29	1	-	-	2	1	2	11	16	48	63	111	2 376 990	320 000	13
43	5	2	1	1	1	-	5	42	95	105	200	3 821 787	600 000	14
36	6	6	-	1	1	1	1	39	120	73	193	3 947 665	174 260	15
16	-	1	1	1	3	3	2	8	24	38	62	1 220 660	70 000	16
5	5	-	-	-	-	-	1	9	29	49	78	1 339 210	-	17
561	58	27	65	12	23	50	44	502	1 533	1 699	3 232	60 978 042	3 239 900	
557	45	25	65	5	16	33	52	494	1 464	1 694	3 158	61 364 651	2 888 940	

levering av skummetmelk og myse m. v.

fra andre meierier kg.		Tilbakelevert til leverandørene kg.		Foret op på meieriene kg.		Ikke utnyttet myse kg.	Nr.
skummetmelk.	fløte.	skummetmelk.	myse.	skummetmelk.	myse.		
7 441	-	3 252 517	1 045 814	-	250 000	194 800	1
2 372 700	2 267 949	2 819 979	1 197 452	-	-	-	2
1 720 800	16 700	2 731 659	2 180 275	3 000	6 000	1 600	3
-	-	337 220	380 000	-	-	-	4
25 900	-	209 525	369 024	25 000	55 000	128 800	5
100 000	49 750	1 936 467	1 363 458	83 400	205 000	200 000	6
5 450	12 721	2 038 045	29 000	-	-	10 000	7
-	-	838 086	110 000	-	-	98 500	8
600	150	202 027	450 000	-	-	-	9
78 750	22 296	9 313 612	3 370 834	18 545	647 000	91 000	10
1 700	18 000	579 033	2 415 165	-	57 700	-	11
-	-	4 435 195	891 100	8 350	35 000	-	12
-	-	2 332 269	112 900	-	-	625 000	13
187 221	70 006	1 746 185	78 033	32 000	308 000	-	14
-	-	1 063 775	868 289	-	-	86 850	15
-	1 000	516 740	9 000	-	-	32 000	16
-	185	3 138	116 100	-	-	6 900	17
4 500 562	2 458 757	34 355 472	14 986 444	170 295	1 563 700	1 475 450	
1 641 379	1 317 737	19 298 157	8 036 785	159 786	1 127 545	1 028 130	

Tabell 3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og

Nr.	Fylke.	Antall meierier med regelmessig fettbest.	Gj.snittl. fettppt.	Antall meierier med fettppt. i melken				Månedlig avregning	Utbetaling regnet etter leveranse	
				under 3.25.	3.26—3.50.	3.51—3.75.	over 3.76.		innen 1 måned.	over 1 måned efter.
1	Østfold	26	3.55	1	7	16	1	45	45	-
2	Akershus og Oslo	59	3.62	-	8	39	3	78	78	-
3	Hedmark	20	3.58	-	4	13	-	21	21	-
4	Opland	35	3.59	1	5	23	1	36	36	-
5	Buskerud	21	3.67	-	3	14	2	37	37	-
6	Vestfold	17	3.52	1	8	7	-	26	26	-
7	Telemark	7	3.62	-	4	4	-	6	8	-
8	Aust-Agder	5	3.68	-	-	5	-	5	5	-
9	Vest-Agder	10	3.74	-	1	7	2	12	10	2
10	Rogaland	29	3.55	-	1	13	13	30	20	10
11	Hordaland og Bergen	21	3.54	-	6	8	2	102	100	2
12	Sogn og Fjordane	47	3.53	2	15	19	6	45	25	8
13	Møre	28	3.61	1	11	10	2	28	17	6
14	Sør-Trøndelag	34	3.56	-	3	29	2	47	37	4
15	Nord-Trøndelag	36	3.45	-	11	24	-	39	18	19
16	Nordland	12	3.57	-	7	4	-	14	13	-
17	Troms	10	3.58	-	2	3	-	10	10	-
	Riket 1926	417	3.58	6	96	238	34	581	506	51
	—>— 1925	379	3.53	12	143	180	14	571	513	51

Tabell 4. Produksjon av

Nr.	Fylke.	Smør.	Schweizerost.	Helfet gouda.	Halvfet gouda.	Helfet nøkkel-ost.	Halvfet nøkkel-ost.	Kvartfet nøkkel-ost.	Mager nøkkel-ost.
1	Østfold	129 091	-	199 994	14 130	7 363	7 528	14 590	65 181
2	Akershus og Oslo	534 621	38 558	249 416	13 155	-	48 257	30 538	220 269
3	Hedmark	263 833	-	51 368	17 557	4 102	36 231	37 821	149 176
4	Opland	75 184	-	87 503	500	8 987	39 022	30 070	89 852
5	Buskerud	54 452	52 000	121 760	2 017	-	32 114	6 932	22 221
6	Vestfold	162 250	8 560	181 518	2 513	7 695	14 817	86 189	78 624
7	Telemark	165 339	-	42 498	-	3 935	19 942	11 509	40 136
8	Aust-Agder	54 441	-	18 685	-	123	8 675	28 307	12 243
9	Vest-Agder	42 273	-	132 261	2 627	110	9 173	47 131	27 861
10	Rogaland	712 936	27 166	659 210	37 076	21 816	163 456	168 875	145 993
11	Hordaland og Bergen	240 309	10 758	173 925	10 885	168	40 673	48 783	35 917
12	Sogn og Fjordane	272 160	-	21 581	8 458	3 820	15 699	200	6 164
13	Møre	227 820	-	66 985	65 078	5 365	101 165	143 294	50 411
14	Sør-Trøndelag	254 395	-	19 294	144 768	-	12 705	16 372	131 183
15	Nord-Trøndelag	120 090	325 767	135 985	214 396	2 531	17 260	39 448	35 357
16	Nordland	39 898	-	107 381	29 717	145	9 720	10 731	4 792
17	Troms	6 110	-	217 958	38 620	1 446	-	4 477	80 811
	Riket 1926	3 355 202	462 809	2 487 322	601 497	67 606	576 437	725 267	1 196 191
	—>— 1925	2 667 596	402 350	3 033 959	601 108	-	895 705	898 239	843 512

meierienes fordeling på størrelsesgrupper.

Avregning efter fettinnhold						Fast pris pr. kg.	Anvendt reduktase-prøve.	Antall meierier med innveiet kg. melk pr. år						Nr.
full verdi.	diff. 0,5.	diff. 0,4.	diff. 0,3.	diff. 0,2.	diff. 0,1.			under 100 000	100000-200 000	200000-500 000	500000-1 000 000	1 mill.-2 mill.	over 2 mill.	
-	-	-	17	-	-	17	6	2	6	19	8	4	6	1
3	1	-	21	11	6	27	6	2	15	30	24	5	2	2
-	-	-	7	5	-	14	3	8	2	8	7	2	4	3
-	-	3	12	12	-	13	1	10	2	7	15	7	3	4
1	-	-	4	2	2	23	1	2	9	13	11	1	1	5
-	-	-	3	1	1	21	1	1	6	5	6	3	5	6
-	-	-	2	1	-	5	1	1	-	1	3	-	3	7
-	-	-	1	4	-	-	-	-	1	1	2	-	1	8
-	-	-	3	4	1	4	-	-	3	7	1	1	1	9
1	1	3	15	4	1	9	9	-	7	8	9	8	5	10
1	-	1	2	8	1	5	1	51	26	17	6	1	1	11
13	-	2	11	5	-	-	-	15	17	13	2	-	-	12
11	1	1	1	9	2	3	1	7	8	11	2	-	2	13
2	-	-	2	13	15	13	2	5	12	19	10	-	2	14
2	-	1	7	19	3	7	7	2	9	18	8	5	-	15
3	-	-	1	7	-	3	1	6	2	4	2	2	-	16
-	2	4	3	1	-	-	2	-	1	4	2	3	-	17
37	5	15	112	106	32	164	42	112	126	185	118	42	36	
48	-	29	96	85	31	155	15	105	114	185	123	40	35	

smør, ost og mysost i kg.

Pultost.	Gammelost.	Andre ostsorter.	Kasein.	Ekte gett-mysost.	Blandet gett-mysost.	Hellet fløte-mysost.	Halvflet fløte-mysost.	Mysost.	Prim.	Nr.
5 196	-	2 600	-	-	-	2 652	1 552	65 516	13 878	1
131 888	-	1 056	31 669	-	-	4 934	21 199	98 144	41 299	2
335 062	-	2 160	30 575	3 478	69 823	5 755	11 202	198 626	46 469	3
38 366	-	1 490	672 658	19 921	1 424 167	19 075	9 766	65 880	7 139	4
24 250	-	-	-	-	-	-	12 894	124 640	17 501	5
133 021	-	1 015	-	-	-	610	9 550	162 786	14 198	6
24 738	-	-	56 153	-	-	-	-	4 630	71 797	7
19 338	-	-	-	-	-	-	1 423	32 383	4 641	8
6 810	-	-	-	-	17 384	1 600	9 041	103 818	3 186	9
13 234	5 556	69 912	-	-	85 457	4 023	114 822	517 696	18 510	10
7 280	141 751	-	14 800	31 780	14 630	1 376	37 405	116 670	5 247	11
240	54 373	13 420	3 048	23 017	24 171	-	17 977	9 220	4 217	12
10 994	-	-	11 630	10 600	45 035	31 727	9 333	205 913	10 774	13
12 002	2 535	-	1 482	835	4 920	4 445	13 575	191 273	40 086	14
-	-	4 016	-	-	35 166	73 909	66 673	395 294	12 390	15
1 351	3 381	1 360	-	4 487	18 907	282	2 351	102 112	8 775	16
1 371	-	-	75	11 281	176 008	-	15 871	168 130	11 982	17
765 141	207 596	97 029	822 090	105 399	1 915 668	150 388	354 634	2 562 731	332 089	
700 925	201 878	163 818	679 431	[1 988 610]		190 938	322 821	3 330 880	536 100	

Tabell 5. Salg og kondensering av melk.

Fylke.	Av fylkenes innveiede melkemengde gikk i alt til direkte salg, kg.				pct. av innveiet melk.	Anvendt til kondensering		Fra bymeieriene solgtes i alt, kg.				Salgets procentiske fordeling ved melerier med fullstendige oppgaver.		
	helmelk.	skummetmelk.	fløte.	i alt.		i alt kg.	pct.	helmelk.	skummetmelk.	fløte.	i alt.	helmelk.	skummetmelk.	fløte.
Østfold.....	17 017 381	4 789 895	1 028 344	22 835 620	55	7 427 039	18	4 635 347	3 117 681	573 361	8 326 389	58	34	8
Akershus og Oslo...	12 223 109	11 953 694	2 307 433	26 484 236	56	-	-	34 493 428	12 856 544	3 939 266	51 289 238	67	25	8
Hedmark	4 898 448	1 667 578	998 622	7 564 648	25	11 532 166	38	1 515 146	489 785	134 294	2 139 225	67	26	7
Opland	7 681 787	756 202	262 008	8 699 997	25	8 760 827	26	1 450 000	500 000	155 000	2 105 000	69	24	7
Buskerud	10 904 706	1 623 332	268 630	12 796 668	77	-	-	1 448 100	1 057 975	175 838	2 681 913	47	45	8
Vestfold.....	8 525 147	2 835 243	734 784	12 095 174	46	5 088 635	19	5 603 604	1 840 999	549 794	7 994 397	59	32	9
Telemark	7 287 409	1 092 516	191 955	8 571 880	64	-	-	7 393 755	1 097 966	204 676	8 696 397	62	32	6
Aust-Agder	1 168 618	636 493	143 000	1 948 111	45	-	-	968 618	518 493	128 000	1 615 111	61	31	8
Vest-Agder	2 953 968	828 247	170 037	3 952 252	54	-	-	2 373 685	680 000	140 000	3 193 685	-	-	-
Rogaland.....	13 178 600	6 314 172	1 355 280	20 848 052	42	-	-	10 353 844	5 297 264	1 054 911	16 706 019	-	-	-
Hordaland og Bergen	10 458 248	453 236	390 910	11 302 394	53	-	-	10 800 000	350 000	361 673	11 511 673	-	-	-
Sogn og Fjordane...	332 032	9 069	3 413	344 514	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Møre	3 208 235	1 483 602	335 572	5 027 409	35	-	-	2 793 435	1 419 870	278 761	4 492 066	56	37	7
Sør-Trøndelag	5 070 521	5 756 932	1 205 786	12 033 239	56	-	-	3 930 296	4 178 024	856 176	8 964 496	44	47	9
Nord-Trøndelag.....	3 851 701	1 979 024	462 948	6 293 673	32	1 954 646	10	1 101 005	749 771	152 429	2 003 205	55	37	8
Nordland.....	1 708 511	365 457	118 808	2 192 776	40	-	-	1 003 000	240 000	96 626	1 339 626	75	18	7
Troms	1 111 169	391 989	112 128	1 615 286	25	-	-	1 011 143	380 425	75 670	1 467 238	-	-	-
Riket 1926	111 579 590	42 936 681	10 089 658	164 605 929	45	34 763 313	9	90 874 406	34 774 797	8 876 475	134 525 678	62	30	8
— 1925	112 406 272	39 621 022	8 615 996	160 643 290	46	35 721 187	10	91 838 708	31 797 210	7 162 571	130 798 489	58	34	8

Tabell 6. Meieriene fordelt etter produksjonsretning.

Fylke.	Melkesalg.		Smør- meierier.	Seter- meierier.	Komb. smør- og ost- meierier.	Gammel- ost- ysterier.	Fetostysterier.	Mysost- kokerier.	Meierier med blandet drift	Konden- seringsfabrik- ker.
	Melkesalg- meierier.	Mottagel- sesstasjo- ner.								
Østfold	16	23	-	-	-	-	2	-	3	1
Akershus og Oslo	14	55	-	-	1	-	-	-	8	-
Hedmark	4	4	3	6	3	-	-	1	9	1
Opland	-	9	-	5	1	-	1	23	4	1
Buskerud	9	20	-	-	-	-	1	-	7	-
Vestfold	5	2	-	-	-	-	6	-	12	1
Telemark	1	1	-	-	-	-	-	-	6	-
Aust-Agder	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Vest-Agder	2	1	-	-	-	-	5	1	4	-
Rogaland	4	-	-	-	11	1	5	1	15	-
Hordaland og Bergen	4	78	2	-	-	11	1	2	4	-
Sogn og Fjordane	-	2	27	-	1	7	-	1	9	-
Møre	2	-	15	-	-	-	-	2	11	-
Sør-Trøndelag	6	27	3	-	7	-	-	-	5	-
Nord-Trøndelag	1	8	3	-	7	-	10	-	12	1
Nordland	2	1	3	-	1	-	1	2	6	-
Troms	-	-	-	-	-	-	2	1	7	-
Riket 1926	70	231	56	11	32	19	34	34	127	5
— 1925	51	244	49	6	63	14	39	35	96	5

Tabell 7. Gjennomsnittlig melkemengde, antall personer og brandtakst ved produksjons- og melkesalgsmeierier og mottagelsesstasjoner. (Kondenseringsfabrikkene er ikke tatt med.)

Fylke.	Innveiet kg. melk pr. meieri ved		Behandlet kg. melk pr. meieri ved produksjons- og melkesalgsmeierier.	Antall personer pr. meieri ved		Antall per- soner pr. 1 mill. kg. behandlet melk ved		Brandtakst pr. meieri ved		Brandtakst pr. 1 mill. kg. behandlet melk ved	
	produksjons- og melkesalg- meierier.	mottagelses- stasjoner.		produksjons- og melkesalg- meierier.	mottagelses- stasjoner.	produksjons- og melkesalg- meierier.	mottagelses- stasjoner.	produksjons- og melkesalg- meierier.	mottagelses- stasjoner.	produksjons- og melkesalg- meierier.	mottagelses- stasjoner.
Østfold	1 171	398	1 181	5.2	1.3	4.4	3.3	122	13	103	33
Akershus og Oslo	1 022	434	3 373	19.8	1.4	5.9	3.2	159	50	47	114
Hedmark	670	437	740	5.7	2.2	7.7	5.1	188	31	254	70
Opland	593	708	593	4.8	2.3	8.1	3.3	102	49	171	69
Buskerud	579	339	581	4.2	1.8	7.3	5.2	110	66	189	195
Vestfold	890	507	897	5.4	1.5	6.0	3.0	119	64	133	126
Telemark	1 840	614	1 948	11.3	2.0	5.7	3.3	199	60	102	98
Aust-Agder	867	-	867	6.8	-	7.8	-	120	-	139	-
Vest-Agder	583	285	607	5.2	2.0	8.5	7.0	67	60	111	211
Rogaland	1 330	-	1 334	7.5	-	5.6	-	105	-	78	-
Hordaland	457	134	946	9.8	1.0	10.3	7.8	195	13	206	96
Sogn og Fjordane	185	129	185	1.7	1.0	9.1	7.8	17	5	91	39
Møre	473	-	473	3.7	-	7.8	-	79	-	167	-
Sør-Trøndelag	586	334	1 061	7.4	1.6	7.0	4.9	144	30	135	89
Nord-Trøndelag	499	349	499	4.3	1.5	8.6	4.3	110	39	221	110
Nordland	355	125	363	4.1	1.0	11.2	8.0	81	10	222	80
Troms	642	-	645	7.5	-	12.1	-	134	-	208	-
Riket 1926	688	314	895	6.2	1.4	6.9	4.4	112	32	125	101

Rekke VIII.

Trykt 1927 (forts. suite):

- Nr. 16. Det civile veterinærvesen 1924. (*Service vétérinaire civil.*)
 — 17. Sinnssykeasylenes virksomhet 1925. (*Hospices d'aliénés.*)
 — 18. Skolevesenets tilstand 1924—25. (*Instruction publique.*)
 — 19. Norges jernbaner 1925—26. (*Chemins de fer norvégiens.*)
 — 20. De spedalske i Norge 1921—1925. (*Rapport sur les lépreux en Norvège pour les années 1921—1925.*)
 — 21. Forsikringselskaper 1925. (*Sociétés d'assurances.*)
 — 22. Folkemengdens bevegelse 1924. (*Mouvement de la population.*)
 — 23. Sjømannsforsikringen 1924. Fiskerforsikringen 1924. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
 — 4. Norges industri 1925. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
 — 25. Fagskolestatistikk 1923/24—1925/26. (*Écoles professionnelles.*)
 — 26. Ulykkesforsikringen 1924. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
 — 27. Norges postvesen 1926. (*Statistique postale.*)
 — 28. Landbruksareal og husdyrhold 1926. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1926. Recensement représentatif.*)
 — 29. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1924. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
 — 30. Norges skibsfart 1925. (*Navigation.*)
 — 31. Meierifabriket i Norge i 1925. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1925.*)
 — 32. Norges telegrafvesen 1925—1926. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
 — 33. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1926—27. (*Salaires des ouvriers agricoles 1926—1927.*)
 — 34. Skogbrukstelling for Norge. (*Recensement de sylviculture.*)
 — 35. Norges bergverksdrift 1926. (*Mines et usines.*)
 — 36. Kriminalstatistikk 1923 og 1924. Med Hovedoversikt 1905—1924. (*Statistique de la criminalité pour les années 1923 et 1924. Aperçu général de la criminalité pendant les années 1905—1924.*)
 — 37. Norges fiskerier 1925. (*Grandes pêches maritimes.*)
 — 38. Megling-institusjonens virksomhet. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1926. (*Entremise publique. Conventions collectives et conflits du travail en 1926.*)
 — 39. Landbruksareal og husdyrhold 1927. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1927. Recensement représentatif.*)
 — 40. Norges skibsfart 1926. (*Navigation.*)
 — 41. Norges sparebanker 1926. (*Caisses d'épargne.*)
 — 42. Norges handel 1926. (*Commerce.*)
 — 43. Sykeforsikringen 1926. (*Assurance-maladie.*)
 — 44. Norges kommunale finanser 1924/25. (*Finances des communes.*)
 — 45. Private aktiebanker 1926. (*Banques privées par actions.*)
 — 46. Fengselsstyrelsens årbok 1924. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1924.*)
 — 47. Folkemengdens bevegelse 1925. (*Mouvement de la population.*)

Trykt 1928:

- Nr. 48. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1 januar 1928. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1er janvier 1928.*)
 — 49. Det civile veterinærvesen 1925. (*Service vétérinaire civil.*)
 — 50. Sinnssykeasylenes virksomhet 1926. (*Hospices d'aliénés.*)

Trykt 1928 (forts. suite):

- Nr. 51. Lønninger 1927. (*Gages et salaires.*)
— 52. Den private forsikringsvirksomhet i Norge 1913—1925. (*Assurances privées en Norvège pendant les années 1913—1925.*)
— 53. Forsikringsselskaper 1926. (*Sociétés d'assurances.*)
— 54. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1928/29. (*Finances des l'État.*)
— 55. Norges jernbaner 1926—27. (*Chemins de fer norvégiens.*)
— 56. Forsømte barn 1925 og 1926. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)
— 57. Norges industri 1926. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
— 58. Meieribruket i Norge i 1926. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1926.*)

Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:

- Statistisk Årbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 46de årgang 1926 og 1927. Oslo 1927. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
Statistiske Meddelelser. Senest utkommet: 45de bind 1927. Oslo 1927. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet 1927. Femtende bind. Oslo 1928. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1927. Quinzième année.*)
Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31 desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Samtlige verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av «Norges handel», årgangene 1911, 1912, 1913, 1915 og 1921, er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt eksemplarer av disse årganger.

28 mars 1928.